

KOMISSIION PÄÄTÖS,

tehty 17 päivänä heinäkuuta 1996,

Bolzanon autonomisen provinssin (Italia) Acciaierie di Bolzano -nimiselle yritykselle myöntämästä tuesta

(Ainoastaan italiankielinen teksti on todistusvoimainen)

(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

(96/617/EHTY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO, joka

ottaa huomioon Euroopan hiili- ja teräsyhteisön perustamisopimuksen,

ottaa huomioon terästeollisuudelle myönnettävää tukea koskevista yhteisön säännöistä 27 päivänä marraskuuta 1991 tehdyn komission päätöksen N:o 3855/91/EHTY⁽¹⁾ ja erityisesti sen 6 artiklan 4 kohdan,on pyytänyt 6 artiklan 4 kohdan mukaisesti niitä, joita asia koskee, antamaan lausuntonsa⁽²⁾, edellä mainitun päätöksen mukaisesti, ja ottanut nämä lausunnot huomioon,

sekä katsoo, että

I

Komissio antoi 1 päivänä elokuuta 1995 päivätyllä kirjeellä Italian hallitukselle tiedoksi päätöksensä aloittaa Acciaierie di Bolzanolle (ACB) myönnetyn tuen osalta päätöksen N:o 3855/91/EHTY 6 artiklan 4 kohdassa tarkoitetun menettelyn.

Valituksen saatuaan komissio pyysi Italian viranomaisilta 21 päivänä joulukuuta 1994 päivätyllä kirjeellä tietoja kyseisenä ajankohtana Falck-teräskonserniin kuuluvalla ACB:lle myönnetystä julkisesta tuesta.

Käytössään olevien tietojen perusteella, jotka Italian hallitus vahvisti 7 päivänä huhtikuuta 1995 päivätyllä kirjeellä, komissio totesi, että ACB oli saanut vuosina 1982—1990 Bolzanon autonomiselta provinssilta julkista tukea provinssin antaman lain N:o 25/81 perusteella seuraavasti:

— päätös N:o 784, tehty 14 päivänä helmikuuta 1983:

- a) 5 600 miljoonan Italian liiran laina
- b) 8 000 miljoonan Italian liiran avustus, jota ei tarvitse maksaa takaisin

— päätös N:o 3082, tehty 1 päivänä heinäkuuta 1985:

- c) 12 941 miljoonan Italian liiran laina

— päätös N:o 6346, tehty 3 päivänä joulukuuta 1985:

- d) 10 234 miljoonan Italian liiran avustus, jota ei tarvitse maksaa takaisin

— päätös N:o 7673, tehty 14 päivänä joulukuuta 1987:

- e) 6 321 miljoonan Italian liiran laina

— päätös N:o 2429, tehty 2 päivänä toukokuuta 1988:

- f) 3 750 miljoonan Italian liiran avustus, jota ei tarvitse maksaa takaisin

— päätös N:o 4158, tehty 4 päivänä heinäkuuta 1988:

- g) 987 miljoonan Italian liiran laina
- h) 650 miljoonan Italian liiran avustus, jota ei tarvitse maksaa takaisin.

Yritykselle on myönnetty yhteensä 25 849 miljoonaa Italian liiraa (12,025 miljoonaa ecua) kymmenen vuoden lainoina 3 prosentin korolla, joka on noin 9 prosenttiyksikköä alhaisempi kuin tavanomainen 12 prosentin korkotaso kyseisenä ajankohtana Italiassa, sekä yhteensä 22 634 miljoonaa Italian liiraa (10,5 miljoonaa ecua) avustuksina, joita ei tarvitse maksaa takaisin.

Lukuun ottamatta 5,6 miljardin Italian liiran lainaa, johon sovelletaan komission päätöstä 91/176/EHTY⁽³⁾, muista julkisista tuista ei ole ilmoitettu komissiolle, eikä se ole siten niitä myöskään hyväksynyt.

Näin ollen komissio katsoo aiheelliseksi pitää ACB:lle myönnettyjä tukia laittomina, koska niistä ei ole ilmoitettu, ja yhteismarkkinoille soveltumattomina, koska niihin ei voida myöntää poikkeusta EHTY:n perustamisopimuksen 4 artiklan c alakohdan valtion tuen kiellosta.

Näiden tekijöiden perusteella komissio päätti aloittaa edellä mainittujen tukien osalta päätöksen N:o 3855/91/EHTY 6 artiklan 4 kohdan mukaisen menettelyn.

II

Komissio pyysi Italian hallitusta esittämään huomautuksensa. Jäsenvaltioille ja muille, joita asia koskee, ilmoitettiin menettelyn aloittamisesta *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä*.

⁽¹⁾ EYVL N:o L 362, 31.12.1991, s. 57

⁽²⁾ EYVL N:o C 344, 22.12.1995, s. 8

⁽³⁾ EYVL N:o L 86, 6.4.1991, s. 28

Saksan terästuottajien järjestö *Wirtschaftsvereinigung Stahl* esitti 19 päivänä tammikuuta 1996 päivätyssä kirjeessä ja Ison-Britannian terästuottajien järjestö *The British Steel Producers' Association* 5 päivänä helmikuuta 1996 päivätyssä kirjeessä komissiolle huomatuksensa, jotka lähetettiin Italian viranomaisille 20 päivänä helmikuuta 1996 päivätyssä kirjeessä.

Järjestöjen mukaan tukia on pidettävä laittomina, koska niistä ei ole ilmoitettu komissiolle, ja tukia on tarkasteltava niiden yhteisön oikeuden määräysten perusteella, jotka olivat voimassa komission tehdessä päätöksensä, eikä niiden määräysten perusteella, jotka olivat voimassa tukia myönnettäessä. Järjestöjen mielestä tukia on siis arvioitava päätöksen N:o 3855/91/EHTY (terästukisäännöt) määräysten perusteella. Koska terästukisäännöissä määrätyt poikkeukset eivät koske kyseisiä tukia, järjestöt ovat sitä mieltä, että komission olisi todettava tuet teräksen ja hiilen yhteismarkkinoille soveltumattomiksi.

Italian viranomaiset myönsivät 27 maaliskuuta 1996 päivätyssä kirjeessään, että Bolzanon autonominen provinssi on myöntänyt julkista tukea ACB:lle edellä mainitut määrät, mutta esittivät seuraavaa:

- päätös 91/176/EHTY koskee osaa julkisista tuista, nimittäin ennen vuotta 1986 myönnettyjä;
- komission olisi sovellettava tässä tapauksessa tuen myöntämishetkellä voimassa ollutta yhteisön oikeutta; vaikka ennen 31 päivää joulukuuta 1985 myönnetty tuet ovat laittomia, koska niistä ei ole ilmoitettu komissiolle, ne soveltuvat kuitenkin yhteismarkkinoille, koska tukia myönnettäessä on noudatettu tuolloin voimassa ollutta yhteisön oikeutta (komission päätös N:o 2320/81/EHTY⁽¹⁾);
- suurinta osaa 1 päivän tammikuuta 1986 jälkeen myönnettyistä tuista, jotka ovat laittomia, koska niistä ei ole ilmoitettu komissiolle, on kuitenkin pidettävä yhteismarkkinoille soveltuvina, koska ne on tarkoitettu ACB:n toteuttamiin ympäristönsuojelua, tutkimus- ja kehitystyötä, energiansäästöä ja yrityksen rakennemuutosta koskeviin investointeihin;
- kaikki tuet oli myönnetty osana ACB:n rakennemuutossuunnitelmaa, josta oli ilmoitettu komissiolle ja jonka komissio oli hyväksynyt;
- kun kyseiseen provinssin antamaan lakiin perustuva aluetukijärjestely oli hyväksytty, Bolzanon autonominen provinssi ilmoitti vuonna 1982 neljästä kyseisen lain soveltamistapauksesta ja tiedusteli komissiota, onko tarpeen ilmoittaa myös muista yksittäisistä

tukitapauksista; kun viranomaiset eivät saaneet komissiota vastausta, ne päättelivät, että yksittäisistä tapauksista ei tarvitse ilmoittaa ja tämän vuoksi luottamussensuojaperiaatetta oli sovellettava.

III

ACB on yritys, joka valmistaa terästuotteita, jotka esiintyvät EHTY:n perustamissopimuksen liitteessä I nimikenumerolla 4400. Näin ollen EHTY:n perustamissopimuksen määräykset koskevat ACB:tä. EHTY:n perustamissopimuksen 4 artiklan c alakohdassa todetaan, että valtioiden muodossa tai toisessa myöntämää tukea tai avustuksia pidetään hiilen ja teräksen yhteismarkkinoille soveltumattomina, ja sen vuoksi ne poistetaan ja kielletään yhteisössä. Ainoat poikkeukset, joita tästä yleisestä kielosta voidaan myöntää, on lueteltu terästukisäännöissä.

Italian viranomaisten mukaan päätöstä 91/176/EHTY voidaan soveltaa osaan julkisesta tuesta, erityisesti tukeen, joka on maksettu ennen 31 päivää joulukuuta 1985.

Tässä yhteydessä on muistettava, että komissio oli toukuussa 1983 päätöstä N:o 2320/81/EHTY soveltaen hyväksynyt syyskuussa 1980 ilmoitettuun rakennemuutos-suunnitelmaan liittyvät Falckille myönnetty investointituet. Päätöksen mukaan viimeinen päivä, jona hyväksytty tuki, eli tässä tapauksessa 5,6 miljardin Italian liiran edullinen laina, johon sisältyy vallitsevan korkotason ja lainalle myönnetyn koron välisestä erosta johtuva 2 miljardin tuki, voitiin maksaa, oli vuoden 1985 joulukuun 31 päivä. Tämän jälkeen tukea pidettäisiin yhteismarkkinoille soveltumattomana. Tästä huolimatta tukea ei maksettu ennen 31 päivää joulukuuta 1985.

Todettuaan, että ACB:lle myönnetty 2 miljardin Italian liiran tuki oli yhteismarkkinoille soveltumaton, koska se maksettiin liian myöhään Bolzanon aluehallintoviranomaisten ja Italian kansallisten viranomaisten toimivallan jakoa koskevien ongelmien takia, komissio teki kielteisen päätöksen, jossa tuen todettiin olevan ristiriidassa yhteismarkkinoiden moitteettoman toiminnan kanssa. Koska tuensaajayritys oli toiminut hyvässä uskossa ja koska tuen myöntäminen oli viivästynyt paikallis- ja keskushallinnon toimivallan jaossa selvästi esiintyvien ongelmien takia, komissio ei määrännyt tuensaajayritystä palauttamaan tukea.

Italian viranomaiset eivät voi kuitenkaan tulkita kyseistä kielteistä päätöstä siten, että kaikki Bolzanon autonomisen provinssin ennen 31 päivää joulukuuta 1985 myöntämä tuki soveltuisi yhteismarkkinoille, koska päätöksessä ei hyväksytty tukea, vaan sen sisältö oli, että edellä mainituista syistä lainaan liittyvää 2 miljardin Italian liiran tukea ei vaadita palauttamaan.

(¹) EYVL N:o L 228, 13.8.1981, s. 14

Italian hallituksen mielestä komission olisi tutkittava, ovatko ennen 31 päivää joulukuuta 1985 ja sen jälkeen myönnettyt tuet, jotka ovat laittomia, koska niistä ei ole ilmoitettu, yhteismarkkinoille soveltuvia, jos niitä arvioidaan tuen myöntämishetkellä voimassa olleiden määräysten perusteella eikä terästukisääntöjen perusteella.

Italian viranomaisten esittämä kysymys kyseisiin tukiin, ja erityisesti ennen vuotta 1985 myönnettyihin tukiin, sovellettavasta lainsäädännöstä ei ole tässä tapauksessa ratkaiseva. Itse asiassa, vaikka ennen vuoden 1985 joulukuun 31 päivää myönnettyihin tukiin sovellettaisiinkin päätöstä N:o 2320/81/EHTY, niitä ei voitaisi pitää yhteismarkkinoille soveltuvina tämänkään päätöksen määräysten perusteella.

Kyseisen päätöksen 2 artiklan 1 kohdassa määrätään, että terästukea voidaan pitää yhteismarkkinoille soveltuvana erityisesti sillä edellytyksellä, että tuensaajayritys on käynnistänyt asianmukaisen rakennemuutosohjelman palauttaakseen kilpailukykyänsä ja voidakseen toimia kannattavasti tavanomaisin markkinaehdoin ilman tukea ja että ohjelma johtaa tuotantokapasiteetin vähentämiseen. Kuten selvityksestä ilmenee, tässä tapauksessa kumpikaan edellytyksistä ei täyty, minkä vuoksi kyseisiä julkisia tukia on pidettävä, myös päätöksen 2320/81/EHTY perusteella, yhteismarkkinoille soveltumattomina.

Tarkasteltaessa kyseisiä tukia terästukisääntöjen perusteella on todettava, että terästukisäännöissä luetellaan tyhjentävästi poikkeukset ja annetaan mahdollisuus pitää EHTY:n perustamissopimuksen 4 artiklan c alakohdasta poiketen sellaista tukea yhteismarkkinoille soveltuvana, joka on tarkoitettu kattamaan tutkimus- ja kehityshankkeista tai ympäristönsuojelusta aiheutuvia kustannuksia. Sulkemiseen myönnettävää tukea koskevia määräyksiä ei tietenkään voida soveltaa tähän tapaukseen, koska tuensaajayritys jatkaa edelleen toimintaansa.

Selvityksestä käy ilmi, että vastoin Italian viranomaisten lausuntoa suurin osa ACB:n investointikustannuksista ja niihin myönnetystä tuesta ei kohdistu tutkimukseen ja kehitykseen, vaan ne näyttävät pikemminkin tuotantoinvestoinneilta, joihin sellaisenaan ei voimassa olevien tutkimukseen ja kehitykseen myönnettävää tukea koskevien yhteisön määräysten mukaisesti voida soveltaa mitään niistä poikkeuksista, joita voidaan myöntää EHTY:n perustamissopimuksen 4 artiklan c kohdan kiellosta.

ACB on investoinut ympäristönsuojeluun noin 15 miljardia Italian liiraa. Italian viranomaiset eivät ole kuitenkaan pystyneet osoittamaan, että investoinnit olisi

tarkoitettu ensisijaisesti ympäristönsuojeluun ja helpottamaan vähintään kaksi vuotta ennen uusien ympäristönsuojelua koskevien normien voimaantuloa toiminnassa olleiden laitosten mukauttamista uusiin sääntöihin ja että terästukisääntöjen 3 artiklan soveltamisedellytykset näin ollen täyttyisivät.

Komissio katsoo, että EHTY:n perustamissopimuksen 4 artiklan c alakohdan kiellosta ei terästukisääntöjen perusteella voi poiketa energiansäästön ja tuotteiden laadun parantamisen perusteella.

On korostettava, että tässä tapauksessa ei voida vedota siihen, että myönnettyt tuet ovat ACB:n vähäisen tuotantomäärän vuoksi vaikuttaneet vain vähäisessä määrin yhteisön sisäiseen kaupankäyntiin. On huomattava, että toisin kuin EY:n perustamissopimuksessa, EHTY:n perustamissopimuksessa vaikutusta yhteisön sisäiseen kaupankäyntiin ei pidetä ehdottomana edellytyksenä tuen toteamiselle yhteismarkkinoille soveltumattomaksi.

Italian viranomaiset eivät myöskään voi vedota siihen, että komissio olisi hyväksynyt provinssin antaman lain N:o 25/81, jonka perusteella ACB:lle myönnettiin tukea. Hyväksyessään kyseiseen lakiin perustuvan tukijärjestelmän komissio nimittäin lisäsi, että terästeollisuudelle myönnettävää tukea koskevia yhteisön määräyksiä on noudatettava täysimääräisesti.

Lopuksi on selvää, että ACB:n rakennemuutos suunnitelmalle annettua komission hyväksyntää, jonka komissio on antanut tiedoksi EHTY:n perustamissopimuksen 54 artiklan mukaisesti, ei voida missään tapauksessa pitää kaikkien kyseisen rakennemuutos suunnitelman osana myönnettyjen tukien automaattisena hyväksyntänä.

IV

On korostettava, että EHTY:n perustamissopimuksen 4 kohdan c alakohdassa ilmaistusta terästeollisuuden tuen periaatteellisesta kiellosta myönnettävien poikkeuksien tarkoituksena ei ole lieventää terästeollisuuden tukia koskevaa yhteisön sääntelyä. Sääntöjä tarvitaan herkillä alalla, jossa yhteismarkkinoille soveltumattomat tuet voivat aiheuttaa vakavaa kilpailun vääristymistä. Näin ollen on välttämätöntä noudattaa tiukasti yhteisön oikeutta, mikä merkitsee sitä, että terästeollisuusyritykselle voidaan myöntää tukea ainoastaan, jos komissio on voinut todeta, että terästukisääntöjen edellytykset täyttyvät.

Edellä esitetyn (erityisesti III osan) perusteella on todettava, että nyt käsiteltävässä tapauksessa nämä edellytykset eivät täyty ja että Italian viranomaisten esittämät huomautukset eivät anna aihetta muuttaa sitä arviota, jonka komissio on esittänyt aloittaessaan terästukisääntöjen 6 artiklan 4 kohdan mukaisen menettelyn. Lukuun ottamatta 5,6 miljardin Italian liiran lainaa, jota päätös 91/176/EHTY koskee, Bolzanon autonomisen provinssin ACB:lle myöntämää tukea on pidettävä laittomana, koska siitä ei ole ilmoitettu komissiolle. Lisäksi tuki on yhteismarkkinoille soveltumatonta, koska siihen ei voida soveltaa terästukisäännöissä määrättyjä poikkeuksia EHTY:n perustamissopimuksen 4 artiklan c alakohdasta.

Yli kymmenen vuotta sitten eli ennen 1 päivää tammikuuta 1986 myönnetyn julkisen tuen osalta on asianmukaista ottaa huomioon tämän tapauksen erityisolosuhteet.

Kuten Italian viranomaiset korostivat, kyseisistä investoinneista oli ilmoitettu komissiolle, joka oli antanut niistä myönteisen lausunnon EHTY:n perustamissopimuksen 54 artiklan perusteella. Italian viranomaiset ilmoittivat 3 päivänä marraskuuta 1982 päivätyllä kirjeellä neljästä ensimmäisestä tukitapauksesta (tekstiilialalla) komission hyväksyttyä Bolzanon autonomisen provinssin lakiin N:o 25/81 perustuvan alueellisen tukijärjestelyn. ACB:n saamat tuet myönnettiin tämän lain nojalla.

Koska Italian viranomaiset toisaalta eivät olleet saaneet komissiolta vastausta neljään ensimmäiseen tukitapaukseen ja toisaalta olivat ilmoittaneet ACB:n investointisuunnitelmasta, viranomaiset lähtivät siitä, että komissio on jo tietoinen kyseisiin investointeihin liittyvästä tukiohjelmasta eikä aio puuttua niihin. Näin ollen Italian viranomaiset päättelivät, että yksittäisiä ilmoituksia ei tässä tapauksessa tarvittu, vaikka niitä yleensä vaaditaan.

Vaikka sillä ei yhteisön oikeuden kannalta olekaan merkitystä, todettakoon lisäksi, että terästeollisuudelle myönnettävän tuen ilmoittamisen osalta määräykset paikallisten ja kansallisten viranomaisten toimivallan jaosta olivat erityisen epäselvät silloin, kun tuet myönnettiin. Näin ollen Bolzanon viranomaiset ovat voineet erehtyä luottamaan siihen, että keskushallinto tekee ilmoituksen tuista, kuten ne olivat jo tehneet ACB:n investointisuunnitelmasta. Keskushallintoviranomaisten näkemys taas on, että koska yksittäisistä tuista on ilmoitettava, paikallisviranomaisten on tehtävä ilmoitus aina tukihankkeesta päätäessään.

Näin ollen ei voida sulkea pois sitä mahdollisuutta, että Italian viranomaiset eivät olisi tienneet, missä olosuhteissa kyseisistä tuista olisi täytynyt ilmoittaa.

Nämä vastaväitteet eivät kuitenkaan ole päteviä seuraavista syistä:

- a) komission päätöksessä N:o 3484/85/EHTY (¹), joka tuli voimaan 1 päivänä tammikuuta 1986, määrättiin nimenomaisesti velvollisuudesta ilmoittaa ennakolta kaikista tapauksista, joissa myönnetään tukea terästeollisuudelle;
- b) myönnetty julkiset tuet eivät sisällyneet komissiolle virallisesti ilmoitettuun investointisuunnitelmaan.

Näin ollen on asianmukaista olla vaatimatta ennen 1 päivää tammikuuta 1986 myönnettyjen tukien palauttamista ja vaatia palauttamaan seuraavat tuet: päätös N:o 7673, tehty 14 päivänä joulukuuta 1987, 6 321 miljoonan Italian liiran lainasta 3 prosentin korolla 12 prosentin sijaan; päätös N:o 2429, tehty 2 päivänä toukokuuta 1988, 3 750 miljoonan Italian liiran avustuksesta, jota ei tarvitse maksaa takaisin; päätös N:o 4158, tehty 4 päivänä heinäkuuta 1988, 987 miljoonan Italian liiran lainasta 3 prosentin korolla 12 prosentin sijaan sekä 650 miljoonan Italian liiran avustuksesta, jota ei tarvitse maksaa takaisin.

Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan (asia 94/87, komissio v. Saksa, tuomio 2 päivänä helmikuuta 1989) (²) kansallisen lainsäädännön määräyksiä on sovellettava siten, että tuen palauttaminen yhteisön oikeuden nojalla ei ole käytännössä mahdotonta,

ON TEHNYT TÄMÄN PÄÄTÖKSEN:

1 artikla

Tuki, jota on myönnetty Acciaierie di Bolzano -yritykselle provinssin antaman lain N:o 25/81 nojalla, on laitonta, koska siitä ei ole ilmoitettu ennen sen myöntämistä. Tällainen tuki on EHTY:n perustamissopimuksen 4 artiklan c alakohdan mukaan yhteismarkkinoille soveltumatonta.

2 artikla

Italian on perittävä takaisin valtion saatavien takaisinperimistä koskevan Italian lainsäädännön mukaisesti tuet, jotka on myönnetty 1 päivästä tammikuuta 1986 alkaen Acciaierie di Bolzano -nimiselle yritykselle provinssin antaman lain N:o 25/81 nojalla 14 päivänä joulukuuta 1987 tehdyssä päätöksessä N:o 7673, 2 päivänä touko-

(¹) EYVL N:o L 340, 18.12.1985, s. 1

(²) Kok. 1989, s. 175.

kuuta 1988 tehdyssä päätöksessä N:o 2429 ja 4 päivänä heinäkuuta 1988 tehdyssä päätöksessä N:o 4158. Tukien vaikutuksen kumoamiseksi palautettavan määrän lisäksi on maksettava korkoa tukien myöntämispäivästä takaisinmaksupäivään. Sovellettava korkoprosentti on sama, jota komissio on käyttänyt alueellisten tukien nettoavustusekvivalentin laskemisessa vastaavana ajankohtana.

3 artikla

Italian on ilmoitettava komissiolle kahden kuukauden kuluessa tästä päätöksestä tiedon saatuaan, mitä toimenpiteitä se on toteuttanut tämän päätöksen noudattamiseksi.

4 artikla

Tämä päätös on osoitettu Italian tasavallalle.

Tehty Brysselissä 17 päivänä heinäkuuta 1996.

Komission puolesta

Karel VAN MIERT

Komission jäsen
